

386,6.

II n
657

DE
V A R G V L A
LOCO CONSEPTIONIS SEV CO
CEPTIONIS CAROLI MAGNI

QVAEDAM

PROPONIT

ATQVE

AD VERNA SOLLEMNIA

GYMNASII SENATORII

D. IX. MAII cl b cc LXIV

CELEBRANDA

AD

BENEVOLE AVDIENDAS

ALYMNORVM BONAE FRVGIS DECLAMATIONES

AC EORVM

E GYMNASIO AD ALTIORA PROMOTIONEM

MAXIMO CVLTV

PROSEQUENDOS

DOMINOS EPHOROS, ET PATRONOS

DOMINOS PROFESSORES

ALIOSQVE MVSARVM FAVTORES

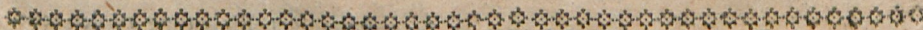
OFFICIOSE ET PERHVMANITER

INVITAT

HERMANN. ERN. RVMPPEL

PHIL. ET I. V. D. GYMN. DIRECT. ATQVE ACAD. IMP. NATVR. CVRIOS. BIBLIOTHECAR.

ET ELECT. MOGVNTINAE SCIENT. SODALIS ORDINARIYS.

ERFORDIAE, LITERIS IVNGNICOLIANIS.

MAGNI illius CAROLI, qui Francorum regnum ad summum magnitudinis, potentiae ac fortunae culmen euexit, solum natale adeo in obscuro latet, vt de eo multos inter eruditos, aequae fere ac olim de Homeri patria inter complures Graeciae et Asiae ciuitates, nequidquam disceptatum fuerit. Quamuis enim CAROLI aetas non in illitterata illa inciderit tempora, in quibus Germani magis de edendis fortitudinis speciminibus, quam de scripta sui memoria posteritati relinquenda erant solliciti; et quamuis ad magnorum hominum vitam pertinentes vel vilissimae res a scriptoribus religiose annotari soleant: EGINHARDVS tamen in describenda CAROLI vita 1) fateri cogitur: *De cuius natiuitate atque infantia, vel etiam pueritia, quia neque scriptis usquam aliquando declaratum est, nec quisquam modo superesse inuenitur, qui horum se dicat habere notitiam, scribere ineptum iudicans ad actus et mores, caeterasque vitae illius partes explicandas ac demonstrandas omissis incognitis transire disposui.*

Sed

1) Cap. 4 et apud HAHNVIM in der vollständigen Einleitung zu der teutschen Reichs-Historie. Cap. 1. §. 5.

Sed postea non defuerunt, qui locum, ubi CAROLVS lucem primum adspexit definire audent, quorum vero opinionibus quantum fidei post EGINHARDVM testem coaeuum sit tribuendum, vel ipsa res loquitur. Sunt, qui eum Francia occidentali ortum existiment, maxime Galli scriptores, qui nimio suae nationis amore decepti omnia Germanis negare, sibi que omnia vindicare solent. *ANTONIUS PAGI* 2) *Carolus M. in lucem produsse, ait, in aliqua vrbe Franciae seu Galliae et maioratus Pipini, deceptosque scriptores Germanos esse, qui superiori saeculo et praesenti tradiderint, Carolum natum esse in Germania et in Maioratu Carolomanni.* In eodem haerent errore *MICHAEL GERMANVS* 3) ac *BODINVS*, qui 4): *illud vero ineptius visum est, inquit, quod Carolum Magnum, (qui quam monarchiam vocant, primus occupavit,) natione Gallum, in Gallia natum, lingua quoque moribus et institutis Gallorum vna cum suis maioribus educatum, modo Germanum, modo Alemannum vocant. Tametsi enim a Francis veterum Gallorum colonis originem plerique traxisse putent, non tamen negant, quin Gallorum armis ac legionibus Germaniam Italiam et magnam Hispaniae partem cum imperio Gallorum coniunxerit.* Existimat nimirum *BODINVS* Francos Gallorum veterum coloniam fuisse; quae vero opinio iam pridem explosa fuit, et a recentioribus Gallis ipsis reiicitur 5). Idem scriptor cum *Roberto Coenali* adserit, *Carolus Ingelhemii natum fuisse, idque fuisse Galliae Belgicae, testantibus omnibus tabulis cosmographicis, oppidum.* *MONZAMBANO* quoque s. *PFENDORPIVS* *Carolus Gallis addicere studet* 6) existimans haud respici debere ad locum natiuitatis, sed illius nationis aliquem censeri, cuius pater ipsius sit, et ubi sedem fortunarum a maioribus traditam obtineat. Haec si vera sunt, *CAROLVS* potius Germanus quam Gallus diceadus est; Franci enim occidentales et orientales vnus plane erant populus, vna origine vnoque foedere colligatus; Galli vero nihil erant, quam Franci Regni subiecti, postquam Franci illas terras Galliae, quibus Wisigothi et Burgundiones non erant potiti, occupauerant 7). Hinc siue *CAROLVM* in Neustria siue in Austrasia natum sumamus, in vtroque casu Germanus habendus est, quum nationes veteres non a loco quem occupabant, sed potius a communi origine communi que foedere, lingua moribusque nomen sortirentur. Ingelhemium oppidum prope Rhenum haud procul a Moguntia situm *CAROLI M.* patriam fuisse

2) in *Critica annal. Baronii Tom. III.* 302. 5) *Montesqu.* *Espr. des Loix liv.* ad a. 742. n. XXIV. et a. 814. n. XXIV. XVIII. chap. 22. tom. 2. pag. 170. edit. Amst. 1759. 6) cap. I. §. 6. 7) *Montesqu.* l. c. liv. XXX. ch. 6. tom. 3. p. 297.

iam tradidit GODEFRIDVS VITERBIENSIS 8), quem complures alii sequuntur, qui vero illum locum non ad Neustriam sed potius ad Aufrasiam referunt 9), et MARQV. FREHERVS 10): *Incolis loci hodiernis id adeo persuasissimum habetur, inquit, malam ut etiam apud eos gratiam initurus sit, qui vel leuiter in dubitationem id vocare conetur.* Sed illud Ingelhemense palatium, quod CAROLO ortum dedisse fertur, potius suum ortum CAROLO debet, testantibus EGINHARDO 11) et WANDELBERTO 12). IO. AVENTINVS 13) Caroloburgum in Bauaria, haud procul a Monachio situm, verum CAROLI locum natalem fuisse contendit; MONACHVS S. GALLI 14) Aquisgranum CAROLI genitale solum adpellat, ob quam causam CAROLVS hunc locum in deliciis habuit, ibique exstruxit cum palatio et thermis basilicam, in qua sepeliri voluit, ut idem sepulturae ac natiuitatis locus esset 15). Nonnulli eundem Lupillae prope Leodium natum fuisse contendunt 16). Alii denique cum BROWERO 17) auctoritate diplomatis cuiusdam nixi, in quo Thuringiam et curtem in Vargula terram conceptionis suae vocat CAROLVS, cum in Thuringia ad Vnstrutum ad vicum *Vargulam*, ditionis Erfuitensis, tria milliaria ab Erfordia distantem, in lucem editum fuisse coniiiciunt 18), et TENTZELIVS 19) hoc forsitan factum fuisse, autumat, quum *Pipinus A. R. S. DCCXLI* in Thuringiam et Franconiam fuerit missus, ut *Burcardi Episcopi Herbipolitani* inuestiturae adesset. Sed, ut omittamus, quae STRVVIVS 20) contra haec monet, quod ea terra saltem conceptionis dicatur, atque exinde ad natiuitatem argumentari nobis vix liceat, longe alia de re illa charta, quam de conceptione humana, loquitur. Quod ut reddatur euidentius ipsam CAROLI regis donationem villae *Vargalaha*, quam ex apographo veteri SCHANNATVS 21) descripsit, exhibemus: *Carolus Dei gratia Francorum et Longobardorum Rex et Patricius Romanorum. Nouerint omnes nostri Christique fideles, qualiter ob aeternam nostri memoriam*

8) part. XVII. Chron. p. 443. 9) 444. quod is hoc referre potuit ab *Adalberto* milite et eius Filio *Werinberto* sacerdote, quos sibi omnia, quae in litteras redegit, retulisse fatetur. 15) *Mabilion* in supplem. ad opus de re diplom. lib. IX. §. 1. p. 39. 16) *Petrus a Beeck* Chron. Aquisgran. c. III. 17) *Antiquit. Fuldens. l. III. cap. XII.* 18) *Sagittarius* in *Antiquit. Ducatus Thuring.* lib. I. cap. XIX. p. 78. 19) in *curiensen Bibliothec-Repositoryo* II. pag. 487. 20) *Corp. hist. germ. tom. I. period. IV. sect. I. §. 4.* 21) in *corp. tradit. Fuldens. n. 69. pag. 36.*

10) *Ios. Barre* allgemeine Geschichte von Deutschland, aus dem Franz. übers. I. Band. Seite 736 und 779. 11) *Orig. Palat. cap. XI. p. 46.* 12) *Ann. Boi. lib. III. cap. 9. n. 13.* 13) *In vita Caroli M. lib. I. c. 30. huic, cui Notkero Balbulo nomen fuisse dicit, maximam fidem tribuit Io. Georg. ab Eckhart, in Commentariis de rebus Franciae orientalis et episcopatus Wirceburgensis; tom. I. lib. 23. §. 60. p.*

*viam et parentum nostrorum piam recordationem donamus et contradimus domino nostro saluatori Iesu Christo sanctoque Bonifacio martiri, qui in Fuldensi requiescit monasterio, terram conceptionis nostrae, hoc est, totam comprouinciam circa flumen Vnstrut, ipsamque Curtem nostram in Vargalaha cum omnibus compertinentiis suis et cum omnibus villis, longe vel prope positis, quae ad eam respiciunt, cum omni proprietate, sicut nos eam a parentibus nostris in proprietatem accepimus. Praecipimus etiam super hoc, ne aliquis hominum eadem bona a Fuldensi monasterio auferat, sed sint in aeterna subsidia fratribus inibi Deo militantibus ad memoriam nostrae recordationis. Conceptionis terra, quod ex illius descriptione adparet, neque natiuitatem neque conceptionem in vtero matris denorat, sed spatium terrae, erutis siluis in agrum arabilem conuersum et sepe vel fossa aut certis signis inclusum, aut iudicialiter circumductum et sic ab aliorum possessionibus separatum. Qui spatium eiusmodi primi occuparent et excolerent, quod olim non raro fiebat, quum Germania adhuc esset siluis paludibusque horrida, illud comprehendere, nec non propendere dicebantur, vnde ipsum illud spatium comprehensio, propriusum, captura, conceptio, seu conceptio, septum et ambitus, germanice *bisfang* et *biuanc* adpellatum fuit, vti IO. GEORG. ECKHARTVS 22) et IO. FRID. SCHANNAT 23) exemplis demonstrant, quorum innumera nobis chartae donationum suppeditant. Sic tradita fuit captura A. R. S. DCCCXXVI a Poppone comite sequenti formula 24): *Si aliquid de terreno, beneuola deliberatione, ad loca sanctorum conferimus, elaboratu, pro hac iterum remuneratione aliquam aeternae haereditatis partem nobis donari non diffidimus, qua spe exhortatus Ego Poppo Comes trado ad sanctum Bonifacium martyrem Christi, qui in Coenobio Fulda, vbi vir venerabilis Hrabanus Abbas esse dignoscitur, sacro pausat in corpore, atque in elemosynam meam dono capturam vnam in silua Boehonia comprehensam, iuxta fluium, qui dicitur Lutraha, quod est in pago Grapfeld, totum et integrum, quidquid in ambitu illius capturae proprietatis visus sum habere in campis et siluis, ariolis, aedificiis, pratis, piscuis, aquis, aquarumue decursibus, pecoribus ac mancipiis, quorum haec sunt nomina. Cüger. Berolf. Ruadmund. Bernger. Musgo. Sito. Thragobold. Vuottizo. Lantburg. Thuirhild. Scone. Vualdger. cum omni suppellectili eorum, ea scilicet ratione, ut ex hac die praesente in potestatem redeat sancti Bonifacii et supradicti Abbatis, successorumque eius, ac perpetualiter in illo permaneat Dominio, nemine contradic-**

22) l. c. 23) Corp. tradit. Fuldens. in Buchonia veteri p. 321. 24) trad. Fuld. n. 386. pag. 155.

cente. *Facta est haec traditio etc.* Interdum *captura* etiam denotat locum pisciolum vulgo *Fischweyde*, quam significationem illi tribuit DV CANGE in glossario, hac voce; eaque occurrit apud SCHANNATVM 25), vbi *Burgeo* donat a. DCCXCVI illam Capturam, quae super fluium Elmaha iacet: *Capturae* saepe ab eo, qui primus illas occupauerat, nomen trahebant, quem admodum memoratur *captura Itani*, *captura Madabrahtes*, *captura Waten*, cetera 26). *Comprehensio* quidem omnem occupationem et possessionem rerum medio aevo denotabat: Sic *Hildirardus* tradit, quidquid pro haereditate *comprehendit* a riuulo, qui dicitur *Burgbeki* 27); speciatim autem idem, quod *captura*, significat; sic *Alfrido* episcopo *Gunthard* et *Athilwin* vendunt *comprehensionem in silua*, quae vocatur *Witerowald*, quam, inquit, *homines tui una nobiscum circuierunt et nouis signis obfirmauerunt* 28). *Proprindere* in LLbus veterum Germanorum idem est, ac res alienas inuadere; ita enim in *Capitularibus regum Francorum* 29): *De rebus propriis ut ante missos et comites et iudices nostros veniant, et ibi accipiant finitiuam sententiam; et antea nullus praesumat alterius res proprindere.* Et alio loco 30): *De rebus propriis, ut ante Missos et Comites et iudices nostros veniant ii, qui hoc egerunt et ibi accipiant finitiuam sententiam, ita ut inantea nullus praesumat alterius res proprindere.* At occurrit etiam hoc vocabulum in eo sensu, ut idem sit, quod *captura*: Sic in CAROLI M. praecepto pro *Adalrico Saxone* a. DCCCXIII dato 31) ita statuitur: *Iubemus, ut nullus - - praefatum Asig, qui et Adalricus, vel haeredes illius de hoc proprio superius, quod in lingua eorum Biuang dicitur, exspoliare - - praesumat.* Septum quoque ac *ambitus* idem quod *Bifang* denotant. Sic *Meginbraht* a. DCCCXIV donat in pago *Salagewe* in loco, qui dicitur *Scuntra* in illo *septo* II *hobas*, vnam in silua, alteram in terra et vnam *arialem*; alibi *Alfrid* et *Folrat* coniuges excipiunt *illum septum* id est *Biuang*, qui est in *Giufungen* (forte *Wafungen*) 32). *Bunzo* donans a. DCCCIV. in villa *Kinziehi* quidquid proprietatis habuit, excipit vnum *ambitum*, quem, inquit, nos *Bifang* appellamus 33). Ipsa quoque *Captura* per vocem *Biuang* exprimitur: Sic *Albuin Comes de Ahegewe* tradidit *Sancto Bonifacio* vnam *Capturam* id est *Biuang*, quae iuxta flumen *Wisaram* est comprehensa 34). Quenam autem eiusmodi captu-

25) n. 117. pag. 57. 26) ibid. pag. 321. 27) tradit. Werthin. XXIII. vid. Eckhart l. c. 28) tradit. Werthin. XXI. 29) lib. V. cap. 242 de inuasionem aliorum rerum pag. 1465. in Petri Georgisch Corpore Iuris Germanici anti-

qui. 30) lib. VI. Capit. 251. Georgisch l. c. pag. 1561. 31) Mabillon de re diplom. lib. VI. pag. 512. 32) Schannat. l. c. n. 266. 33) ibid. num. 187. pag. 89. 34) ibid. num. 62. p. 290.

capturae proprie fuerit mensura, definiiri adcurate non potest, sed ea a natu-
 ra soli, aque occupantium arbitrio pependisse videtur; memoratur saltim in
 chartis *capturae dimidium* 35) *captura una* 36), *capturae tres* 37);
Folcmar tradidit ad S. Bonifacium quidquid Willikumo in Hottenhuso-
nomarku et in eadem Captura proprietatis visus est habere, id sunt Lu-
gera XXXIII, aream I, molendinum et cum loco molas 38). Caeterum
 potuit quis tam rem propriam, quam, consensu alterius accedente, commu-
 nem *stirpare*, hoc est antea incultam ad culturam redigere 39). Caeterum
 cum voce *bifang* etiam conuenit vox *beunt*, *peunt*, *baynt*, *bend*, *beenth*,
 latin. barb. *biunda*, quasi *beeint* i. e. septo comprehensus et adunatus. Idem
 denotat germ. vox *Garten*, inde *Gartenrecht* i. e. ius fundi seu agri clau-
 dendi, vt docet HALTAVS in glossar. voce *beunt* et *Gartenrecht*.
 Quum itaque voci *bifang* cum omnibus modo allegatis vocabulis communis
 intercedat notio, et vox *bifang*, quod ex illius compositione patet, plane
 eandem enunciet ideam, ac conceptio; hinc cel. ECKHARTVS non sine si-
 militudine veri colligit, illam conceptionem, cuius in charta CAROLI M.
 supra exhibita fit mentio, nihil aliud quam capturam esse, atque terras circa
Vargulam, seu *Fargalaham*, quae prius *Hocheim* vocabatur 40) a CAROLI
 M. maioribus primum occupatas excultasque fuisse. Reges enim Francorum
 multas habebant terras, villas, possessionesque proprias, quae *allode* diceban-
 tur 41), imo MONTESQUIEU in hisce domaniis omnes Francorum regum
 redditus constituisse ex antiquis litterarum monimentis demonstrat 42); de iis
 itaque, vt alii priuati libere statuere, ea donare, alienare, testamentoque re-
 linquere poterant 43). Mentio fit eiusmodi proprii dominici in *Capitulari-*
bus regum Francorum 44): *Si quis proprium nostrum, quod in vestitu-*
ra genitoris nostri fuit, alicui quaerenti sine nostra iussione reddiderit,
aliud tantum nobis de suo proprio cum sua lege componat. Vltimis au-
 tem regibus stirpis Merouingicae a suis Maioribus domus vires et patrimonium
 maxime acciisa fuerunt, hinc de *Childenico Eginhardus* 45) memoriae pro-
 didit: *Quum praeter inutile regis nomen et precarium vitae stipendium,*
quod ei praefectus aulae, prout videbatur, exhibebat, nihil aliud pro-
prui possideret, quam vnam et eam perparui redditus villam, in qua do-
mum

35) *ibid.* pag. 281. 36) *ibid.* *Goeth. Struv* de allodiis imperii cap. I. §.
 n. 35. pag. 282. et n. 52. p. 283. 37) *Xl.* 42) de l'Esprit des Loix liv. XXX.
ibid. n. 54. pag. 283. 38) *ibid.* n. 67. chap. XIII. tom. 3. pag. 315. 316. 43)
 pag. 285. 39) tradit. Werthin. LIII. Lehmann. chron. Spirens. lib. II. c. 44.
 40) Schannat I. c. n. 7 et 8. pag. 289. de 44) lib. IV. cap. 34. Georgisch p. 1379.
 reliquis Vargulae fatis vid. Falkenstein 45) *vita* Caroli M. cap. I.
thuring. Chron. pag. 970. 41) *Burc.*

QK
Th
652

num, ex qua famulos sibi necessaria ministrantes atque obsequium exhibentes paucae numerositatis habebat. At contra PIPINVS et CAROLVS M. amplissimis fuerunt instructi facultatibus propriis, ex quibus quidem quasdam vsibus piis impenderunt, reliquas vero ita administrarunt, vt posteris, etli forsam dignitate regia exciderent, superesset, ex quo fortunas suas conditionemque splendide sustentare possent 46).

Sed CAROLI M. rebus vltcrius immorari, superfedeo, quum in ornatissimorum quorundam alumnorum Gymnasii declamationibus renouandae tanti huius Principis memoriae locus dabitur. Quum nimirum primo examinis die adolescens, cuius diligentia quauis est laude digna, *August. Zachar. Christoph. Berns*, Erfurtensis, vernaculo sermone concelebravit *die höchsten Vorzüge Ihro Charfürstlichen Gnaden zu Maynz bey Ermählung und Crönung eines Römischen Königs*. Die tertio examinis publici duo iuuenes, qui diligentia sua, editisque profectuum multis documentis, morumque integritate ac elegancia optimam nobis de se spem confirmant,

IO. DAN. FRIDER. CHRISTIAN. REINHARD, Erfurtensis.

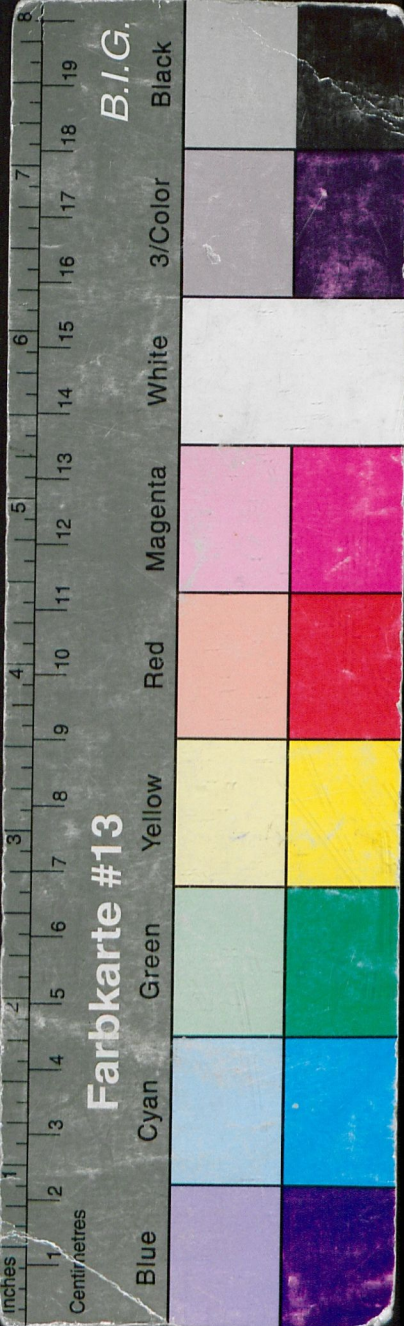
IO. CHRISTOPHORVS APEL, Walschlebio-Erfurtensis.

X2921393
vd18

auctoritate publica ad altioiorem litterarum gradum, adque academica studia sollempniter dimittentur; quorum posterior *de electionis ac inaugurationis Regis Romanorum ritibus* tersam orationem recitabit; alter vero, cuius insuper studium in addiscenda lingua gallica collocatum laudari meretur, *antiquitates atque historiam insignium, quae in coronando Rege Romanorum adhiberi solent*, stilo nitido persequetur, et simul suo commilitonisque nomine, iis quibus debentur, gratias valedicens perfoluet. Quos iuueniles conatus vt beneuolis auribus excipere, atque valedicentes faustis prolequi votis dignentur maxime colendi Domini Ephori, Domini Professores alique Musarum fautores, ea, qua par est obseruantia, rogo atque contendo. Dabam e coenobio Augustiniano d. VIII. Maii A. O. R. CIOICCCCLXIV.

46) id quod adparet ex Capitulari de villis et curtis Caroli Magni apud Georgisch pag. 607. seqq.

B.I.G.

Farbkarte #13

386,6.

II m
652

DE
VARGVLA
LOCO CONSEPTIONIS SEV CO
CEPTIONIS CAROLI MAGNI

QVAEDAM
PROPONIT
ATQVE

AD VERNA SOLLEMNIA

GYMNASII SENATORII

D. IX. MAII clb lb cc LXIV

CELEBRANDA

AD

BENEVOLE AVDIENDAS

ALVMNORVM BONAE FRVGIS DECLAMATIONES

AC EORVM

E GYMNASIO AD ALTIORA PROMOTIONEM

MAXIMO CVLTV

PROSEQVENDOS

DOMINOS EPHOROS, ET PATRONOS

DOMINOS PROFESSORES

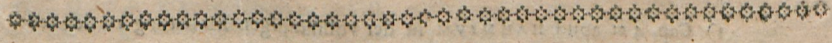
ALIOSQVE MV SARVM FAVTORES

OFFICIOSE ET PERHVMANITER

INVITAT

HERMANN. ERN. RVMPPEL

PHIL. ET I. V. D. GYMNI. DIRECT. ATQVE ACAD. IMP. NATVR. CVRIOS. BIBLIOTHECAR.
ET ELECT. MOGVNTINAE SCIENT. SODALIS ORDINARIVS.

ERFORDIAE, LITERIS IVNGNICOLIANS.

